

ONDERWEG

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Elst (Gld.)

41e jaargang nr. 8 • oktober 2020

MEDITATIE

'Het Licht wil eeuwigheid'

Wie veel reist heeft veel te vertellen. In ieder geval lees ik als ik op reis ben zoveel mogelijk kranten en tijdschriften uit het desbetreffende land waar ik verblijf. Dan weet je wat er daar speelt en of het er in Nederland nu echt zo anders aan toegaat als in onze buurlanden. En door te lezen krijg je altijd nieuwe ideeën en inzichten. Je hebt met andere woorden: 'veel te vertellen'.

Zo las ik in onze vakantie in de 'Frankfurter Allgemeine Zeitung' een boeiend artikel over moderne kunstenaars die het aloude metier van 'glas in lood' aan het herontdekken zijn. Sommigen zijn er zo door gegrepen dat ze voor kerken en kloosters hele raampartijen van moderne 'glasschilderkunst' voorzien. De onverwachte opleving heeft de afgelopen jaren jaar tot heel wat bijzondere 'glas-in-loodramen' geleid die in bestaande kerken zijn uitgevoerd. Zo heeft de bekende Duitse kunstenaar Gerhard Richter het ontwerp gemaakt voor drie monumentale 'glas-in-loodramen' van de abdij in Tholey. De oudste abdij van Duitsland. Ze worden in september gewijd door de abt. Schitterende ramen waarvan het glas volgens een oud procedé is gemaakt.

'Raam van de zielen': Abdij van Tholey. Ontwerp Gerhard Richter.

'Raam van de zielen': bovenkant uitgelicht

De verschillende kunstenaars die vandaag de dag met 'glas-in-lood' in de weer zijn weten zich gegrepen door de gewijde sfeer die in de oude kerken en kloosters hangt. Richter noemt ze 'de oudste musea van de wereld'. Daarom wil hij juist voor die plekken kunst maken. De eeuwigheids-waarde van deze plekken inspireren hem tot het creëren van nieuwe beelden en vormen. Ook al beschouwen de 'glaskunstenaars' zich bijna allemaal als 'ongelovig' ze weten zich wel gegrepen door de spiritualiteit die deze soms duizend jaar oude plaatsen in zich dragen. Juist het oneindige spel van het licht door het kwetsbare glas is voor hen als een goddelijke vonk. Het bewegende licht is als een knipoog uit de hemel. Ook al zijn de ontwerpen van de kunstenaars volstrekt abstract, ze passen wonderwel in 'de kerken en abdijen der eeuwen'.

Richter wil zelfs niet meer voor musea of galleries werken want deze zijn volgens hem te tijdgebonden en te vluchtig. Voor veel moderne kunstenaars zijn musea overgeleverd aan de grillen van de directeur die ieder jaar opnieuw 'bijzondere en interessante' tentoonstellingen moet ontwikkelen om zo veel publiek te trekken. Kunst wordt zo bepaald door de economie en niet door een creatief proces. Kerken en kloosters daarentegen zijn plaatsen waar de tijd stil staat en de trend van de dag niet de boventoon voert maar de eeuwigheid zelf te vinden is. Zeker in deze door de pandemie getroffen tijd is er behoefte aan verstilliging en rust. Er is niets schoner dan het goddelijke Licht te ervaren dat gebroken wordt door de kleur van glas. Het lawaai van de wereld blijft buiten.

Ik vind het een bijzondere ontwikkeling. Kerken en kloosters worden herontdekt als bijzondere religieuze plaatsen. Gewijde gebouwen die tegen de trend van de dag ingaan. Het is een uitdaging om het bijzondere van oude kerken te bewaren en ze toch toegankelijk te houden voor de moderne religieuze mens. Zonder een moderne geluidsinstallatie, verwarming en goede zitplaatsen wordt een kerk onbruikbaar. Hoe bewaar je de spirituele sfeer die een oude kerk ademt en maak je deze tegelijk goed toegankelijk voor de moderne mens? In ieder geval toont het artikel mij dat er altijd een behoefte naar religieuze plekken zal blijven bestaan. Kunstenaars zijn immers altijd de voorbode van een nieuwe ontwikkeling. Voor ons als gemeente in Elst is het de inspirerende opdracht om de unieke sfeer die de Grote Kerk ademt te bewaren en deze tegelijk zo toegankelijk mogelijk te maken voor de zoekende mens. Een opdracht die gaat lukken.

Het bijzondere spel van Licht in een kerk zorgt steeds weer voor unieke doorkijkjes naar een andere werkelijkheid. In het scheppingsgedicht uit Genesis is het God die Licht maakt om zo de natuur, de ander en jezelf te kunnen zien. Door Licht worden we de omgeving om ons heen gewaar. In het Licht is God voelbaar en speurbaar. Monumentale kerken zijn bij uitstek geschikt om het eeuwige Licht van God alle ruimte te geven. Ook in de Grote Kerk krijgt het Licht van God alle vrijheid. Zeker op het koor speelt het vaak een bijzonder spel.

Voor wie een modern en bijzonder 'glas-in-loodraam' wat dichterbij wil bewonderen kan terecht bij de Sint Jan te Den Bosch. De Tilburgse kunstenaar Marc Mulders heeft voor die kerk een glas-in-loodraam in de toren ontworpen, met als titel: 'Het laatste oordeel'.

Wie de entree van de toren binnenloopt moet even 'achteromkijken'. Je ziet dan een schitterend gekleurd raam van ongeveer 6 bij 5 meter. Het raam verbeeldt boven de hemel en onder de hel. Het paneel linksonder trekt de meeste aandacht. We zien daar een vliegtuig dat zich in één van de Twin Towers in New York boort. Op deze wijze voegde Mulders een hedendaags element toe aan een oud thema. De hel modern verbeeldt.

Details uit het 'Laatste oordeel' van Marc Mulder in de Sint Jan te Den Bosch (2007). Met daarin de inslag van '9-11' op de Twin Towers verwerkt'

Wie niet met dit beeld de gewijde kathedraal wil betreden heft zijn of haar hoofd even omhoog en ziet de hemel. Kleurrijk als een bloeiende tuin. Vol frisse kleuren waar het goddelijke Licht doorheen dwarrelt. Wanneer je de tijd neemt om het 'glas-in'-loodraam' in je op te nemen dan kun je alleen maar concluderen: 'God is Licht'.

Jeroen Jeroense

KERKDIENTEN

De kerk is open. In de diensten kunnen rond 80 personen aanwezig zijn in verband met de 1,5 meter regel. Reserveren is daarom nodig. De diensten zijn ook te volgen via de kerkroep en YouTube. De meest actuele informatie vindt u steeds op de website pg-elst.nl

Zondag 4 oktober

10.00 uur KERK Ds. D.J.A. Snijders
organist: D. Luijmes

19.00 uur KERK Ds. D.J.A. Snijders
ademviëring
organist: D. Luijmes

Zondag 11 oktober

10.00 uur KERK Ds. P.J.G. Jeroense
doopviëring
organist: IJ. ter Haar

Zondag 18 oktober

10.00 uur KERK Ds. P.J.G. Jeroense
Kinderkerk organist: J. Jansma
en crèche

Zondag 25 oktober

10.00 uur KERK Ds. D.J.A. Snijders
12 + groep ZWO viëring
organist: IJ. ter Haar

Zondag 1 november

10.00 uur KERK Ds. D.J.A. Snijders
Kinderkerk overstapviëring
en crèche organist: D. Luijmes
voor jongste en
middengroep

15.00 uur en concert Requiem van
19.00 uur Gabriel Fauré
KERK door het Oost-Nederlands
kamerkoor
o.l.v. Rob Vermeulen
orgel: Dirk Luijmes

Donderdag 5 november

9.15 uur KERK overbrengen stenen van de
kerk naar de tuin

Bijbelleesrooster oktober 2020

4 oktober Daniël 6: 11-18
11 oktober Ezra 3: 1-13
18 oktober Mattheüs 21:18-22
25 oktober Nehemia 7:72b-8:12

TOELICHTING DIENSTEN

Kleurenpalet in Vredesdienst van zondag 20 september jongstleden

Met haar overdenking 'Kle(u)ren maken de man' zette Marleen van der Louw de vredesdienst in het licht van zwart/wit naar groen/rood/oranje. Ds. Dick Snijders beschreef in het kinderverhaal het leven in Blauwdorp, waar blauwbolletjes, geelbolletjes en ook nog roodbolletjes moeten zien samen te leven. De Huisband bezong met Leonard Cohen de gebrokenheid. Het gebroken licht, dat de kleuren zichtbaar maakt.

De Werkgroep ZWO had via Kerk in Actie Marleen van der Louw uitgenodigd omdat zij werkzaam is geweest in Israël en Palestina op één van de projecten, die door onze diaconie worden ondersteund. Marleen is – samen met haar man – gedurende meer dan vijf jaar in Jeruzalem en Bethlehem werkzaam geweest.

Ds. Dick Snijders verraste de jeugd op de speelkwaliteiten van de jongeren in Blauwdorp, waar – heel verrassend groenbolletjes in de draaimolen blijken te kunnen ontstaan en later zelfs oranjebolletjes en zo nog wat regenboogkleuren. Dat ging goed tot er iemand voorstelde om ook de naam van het dorp (Blauwdorp) te veranderen. Het gesputter was niet van de lucht. Traditie. Geschiedenis. Dat bleek de 'cliffhanger' voor een nieuw verhaal.

Marleen van der Louw begon haar verhaal met het moeizame van zwart/wit denken. Zwart was voor haar de geweldspiraal waar de regio mee te maken heeft, maar ook de zwarte kledij van moslima's, bepaalde groepen joden en christenen die angst kunnen oproepen, maar waarachter een eigen gelovig verhaal schuilgaat.

Zwart was de periode van het overlijden van haar man Ilja, maar daarbij het wit van de uitvaartdienst met honderden deelnemers (Joods/Palestijns, gelovig/niet-gelovig).

Wit was het samen Pasen vieren en de dialoog aan gaan.

Bij roze/rood werd de liefde zichtbaar (zoals beschreven in 1 Johannes 4: 15-21). Rood is ook de Christusdoorn waar doorheen het Kruis zichtbaar is

Dit ontlokte bij ds. Dick Sniijders de opmerking, dat in de Sint Maartenshof (achter De Ruimte) een doornloze variant van de Christusdoorn groeit. Is dat een 'valse christusdoorn'?

Met haar ervaringen in Kazachstan, in Pakistan en in Israël/Palestina gaat Marleen nu in Nederland op pad om uit te leggen, dat het partij kiezen – zonder de ander te kennen – contraproductief is. Wees kritisch niet alleen op de partij die de macht heeft, maar ook op ons handelen naar minderheden in onze eigen samenleving. En weet: 'Liefde en pijn bestaan nooit alleen'.

Afsluitend: Wat kun jij doen voor mensen in het Heilige Land? Niet alleen denken in termen van een bepaalde theologie of politiek, maar op grond van heel Gods Woord **alle** mensen serieus

Marleen (op de bank) in Sint Maartenshof licht haar verhaal toe

nemen, dus luisteren naar hun pijn en voor ze bidden, vooral dat lokale gelovigen, Joods en Palestijns, met elkaar mogen werken in Zijn koninkrijk!

Gefundeerd op Christus onze Rots mag je alle kanten op kijken!

Werkgroep ZWO

Ademviering 4 oktober

Op 4 oktober zal er weer een ademviering gehouden worden. Een ademviering lijkt op andere vespervieringen en op Taizévieringen. Zonder samen gezongen teksten, wel met muziek. Dirk Luijmes speelt orgel en Gerburg Frenzel speelt viool. Centraal staat de stilte die twaalf minuten duurt. De ademviering begint om 19.00 uur in de Grote Kerk in Elst en duurt ongeveer drie kwartier.

De ademviering op 1 november komt te vervallen. In plaats daarvan zal op deze dag die in de katholieke traditie bekend is als Allerheiligen, 's middags en 's avonds het Requiem van Fauré uitgevoerd worden. Daarvoor kunt u zich aanmelden via de website.

Ds. Dick Sniijders

ZWO Dienst 25 oktober

Op zondag 25 oktober willen we extra aandacht vragen voor mensen (ver weg en ook dichtbij in Elst) die moeite hebben om financieel rond te komen. Mensen die door verlies van inkomen of door bijvoorbeeld een ziekte of een andere onverwachtse gebeurtenis de eindjes niet meer aan elkaar kunnen knopen.

In Nederland zijn veel vrijwilligers actief, die deze mensen helpen om hun administratie op orde te krijgen, om te voorkomen dat mensen dieper in de schulden raken. Landelijk is er een project Schuldhulpmaatje, dat ondersteund wordt door Protestantse Kerken. Plaatselijk worden mensen ondersteund door vrijwilligers van Forte Welzijn Geldzaken. De vrijwilligers van Forte Geldzaken kunnen helpen met het invullen van formulieren, helpen om de administratie op orde te krijgen, helpen om te voorkomen dat mensen nog dieper in de schulden geraken.

Deze vrijwilligers worden ondersteund door Foka Bruggema, de coördinator van Forte Geldzaken. Soms worden mensen kortdurend (enkele maanden) ondersteund door een vrijwilliger en hebben ze weer overzicht over hun financiën en administratie. Soms hebben mensen een aantal jaren ondersteuning nodig, om terugval te voorkomen.

Tijdens de dienst op 25 oktober willen we uw aandacht vragen voor alle mensen dichtbij en ver weg die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Mensen die er weinig of niets aan kunnen doen dat ze in de schulden zijn geraakt.

De ZWO Commissie

Overstapviering

Op 1 november is het zover, dan gaan de 'oud' groep achters overstappen! Door de corona hebben we dit niet aan het einde van vorig seizoen kunnen doen, maar van uitstel komt zeker geen afstel. De voorbereidingen zullen

iets anders gaan dan anders, wat we zullen toelichten tijdens de voorbereidingsavond.

De jongens en meiden die vorig jaar in groep 8 zaten, zijn via de mail van hun ouders uitgenodigd voor de voorbereidingsavond op woensdag 7 oktober, van 18.45 tot 20.00 uur. Mocht je geen uitnodiging hebben gehad terwijl je wel vorig jaar in groep 8 zat, dan ben je gewoon welkom op 7 oktober! We maken er een hele fijn dienst van, 1 november. Tijdens deze viering is er crèche en kinderkerk voor de jongste en middengroep. Komen jullie allemaal dit feest meevieren?

Namens de kinderkerk, Frederiek Hiemstra

DE TORENHAAN ZEGT ER HET ZIJNE VAN...

JAZZ IN DE KERK?

*Hoop niet dat de toren
begint te trillen*

AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN OKTOBER 2020

elke werkdag

9.00 uur
De Ruimte

Morgengebed

info: Dick Snijders

elke woensdagmorgen

9.30-12.00 uur
De Ruimte

Crea(t)uur

info: Mien Floors

elke donderdagavond

17.30 uur
De Ruimte

Eten en ontmoeten

info: Dick Snijders

elke vrijdagmorgen

10.00-11.00 uur
De Ruimte

De Stamtafel actueel

info: Jeroen Jeroense

donderdag 1 oktober

14.00-15.30 uur
De Ruimte

Kring Hebreeuws

Nel Pieper

vrijdag 2 oktober

13.00 uur
De Ruimte

Ruimtwandeling

info: Jeroen Jeroense

maandag 5 oktober

14.30-16.00 uur
De Ruimte

Spelletjesmiddag

info: Djoke Schotman

20.15-21.15 uur
Kerk

Christelijke meditatie

info: Dick Snijders

20.00-22.00 uur
De Ruimte

Filosofiekring

info: Henk Minnema

donderdag 8 oktober

14.00-15.30 uur
De Ruimte

Kring Hebreeuws

Nel Pieper

vrijdag 9 oktober

20.00 uur
Kerk

Orgelconcert Jazz

info: zie pagina 18

maandag 12 oktober

19.00-21.00 uur
De Hoeksteen

Rafaëlgroep, rouwverwerking*

info: Janine Kallen

dinsdag 13 oktober

14.00-16.00 uur
Parochiecentrum
Bemmel

Rafaëlgroep, rouwverwerking*

info: Janine Kallen

woensdag 14 oktober

20.00-22.00 uur
De Ruimte

Theologisch café

info: Jeroen Jeroense

maandag 19 oktober

14.30-16.00 uur
De Ruimte

Spelletjesmiddag

info: Djoke Schotman

20.15-21.15 uur
Kerk

Christelijke meditatie

info: Dick Snijders

woensdag 21 oktober

20.00 uur
De Ruimte

Filmavond

info: Jeroen Jeroense

donderdag 22 oktober

14.00-15.30 uur
De Ruimte

Kring Hebreeuws

Nel Pieper

maandag 26 oktober

14.00-16.00 uur
De Hoeksteen

Vrouw in kerk en samenleving*

info: Janine Kallen

15.00-16.30 uur
De Ruimte

Gedicht van de maand

info: Jeroen Jeroense

20.00-21.00 uur
De Ruimte

Kring Marcus

info: Dick Snijders

*Voor een toelichting van de activiteiten kunt u de
website raadplegen www.pg-elst.nl of het
boekje *Leren en inspireren 2020-2021**

Reserveren

Voor de activiteiten van Protestantse Gemeente Elst vooraf reserveren via www.pg-elst.nl (onder Actueel/agenda/activiteit)

Voor de activiteiten van de Rooms Katholieke parochie*) reserveren bij genoemd contactpersoon (zie ook *Leren & Inspireren*)

TOELICHTING AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN OKTOBER 2020

RECTIFICATIE

Spiritueel café: 'kerst te drieën'.

Deze avond die wordt verzorgd door Bram Wildeman is niet op zondag 27 oktober zoals aangegeven in Leren & Inspireren, maar op zondag 24 januari.

commissie: Leren & Inspireren

Theologisch café

Woensdag 14 oktober: 'Ik geloof'

Plaats: Stamtafel 'De Ruimte'

Tijd: 20.00-22.00 uur

Wat geloven we nu eigenlijk? Waar staat de kerk in deze moderne tijd voor? Vragen die regelmatig opkomen bij de geïnteresseerde leek. Het blijft een uitdagende zaak om naar de kern van het christelijk geloof op zoek te gaan. Daarnaast is het steeds weer een waagstuk om datgene wat ertoe doet in de kerk onder woorden te brengen. Dit seizoen willen we als theologisch café dit waagstuk aangaan!

Met de vraag: 'wat geloven we nu eigenlijk?', heeft de kerk al heel snel geworsteld. In het vroegste begin van het christendom moest het geloof nog worden uitgekristalliseerd. Iedere gemeente, kerk, formuleerde het op zijn eigen manier. Een veelheid aan interpretaties gezegd. Om in al deze stromingen eenheid te brengen besloot de kerk in 325 tijdens het concilie van Nicea het geloof in één tekst samen te vatten: de geloofsbelijdenis. Maar het geloof is natuurlijk nooit vast te pinnen aan één tekst. Geloven vraagt om een voortdurende vernieuwing en interpretatie.

Dit seizoen nemen we de aloude geloofsbelijdenis als bouwsteen voor onze eigen persoonlijke zoektocht. We zijn benieuw waar we uitkomen! Ook dit seizoen zal voor iedere avond een thema worden gekozen. Over dit thema wordt een 'praatstuk' geschreven dat vooraf op de website wordt gezet. Het is niet noodzakelijk om deze tekst te lezen om aan het café deel te nemen. De afgelopen jaren is er aan de stamtafel een vrolijke oecumenische mix ontstaan van bezoekers aan het café. Inspirerend om met respect elkaars geloofsvragen te delen.

Tijdens de pauze wordt er een heus kloosterbier geschonken.

Deze avond richten we ons op de eerste woorden uit de geloofsbelijdenis: 'Ik geloof'.

Vincent Vulto, Dick Kruyt, Victor Bulthuis, Jeroen Jeroense

Eten en ontmoeten

Eten wat de pot schaft. Altijd lekker en gezellig. Ruimte genoeg om aan te schuiven. Iedereen wil eten met vrienden. Nu kan het er zomaar van komen! Elke donderdag om 17.30 in De Ruimte. Je bord staat klaar. Je kunt je aanmelden voor 12.00 uur op de woensdag voor de donderdag dat je mee wilt eten bij het kerkelijk bureau. Na afloop gaat er een mandje rond voor een vrijwillige bijdrage.

ds. Dick Sniijders

Christelijke meditatie

Gedachten gaan alle kanten uit. Dat kan verwarrend zijn. In de meditatie concentreren we ons op iets kleins: de adem of een enkel woord. Mediteren is bidden zonder woorden. Openstaan voor wat tot ons komt. Openstaan voor de Geest van God. De Geest van God die van buiten ons komt en die in ons leeft. De kerk is open vanaf 20.00 uur. Om 20.15 uur begint de meditatie in het koor van de Grote Kerk. De kachel is uit, er brandt innerlijk vuur, maar het kan toch goed zijn om warme sokken of een deken mee te nemen. Data: 5 en 19 oktober.

ds. Dick Sniijders

Marcuskring

Op 26 oktober is de volgende avond waarop we met elkaar het Marcusevangelie bespreken. Intrigerend en veelzeggend. Het helpt wel als je de tekst van tevoren thuis leest. We gebruiken de Nieuwe Bijbelvertaling. De kring begint om 20.00 uur en vindt plaats in De Ruimte. Aanmelden via de website is noodzakelijk.

ds. Dick Sniijders

OMZIEN NAAR ELKAAR

Wilt u bezoek, heeft u behoefte aan een gesprek of aandacht? Of heeft u misschien hulp nodig? Onze predikanten helpen u graag verder.

Ds. Dick Sniijders, 06 - 19920341,
dick-sniijders@pg-elst.nl

Ds. Jeroen Jeroense, 06 - 50237946,
jeroen-jeroense@pg-elst.nl

SAMEN DELEN

Heeft u iets bijzonders meegemaakt dat u wilt delen met andere gemeenteleden? Stuur een berichtje naar onderweg@pg-elst.nl of breng het even langs bij het kerkelijk bureau.

LIEF- EN LEEDBRIEF

Voor u als gemeentelid bestaat ook de mogelijkheid zich op te geven voor de Lief- en Leedbrief.

De Lief- en Leedbrief verschijnt als aangemelde gemeenteleden lief of leed willen delen met de gemeente en een bericht insturen over bijvoorbeeld een geboorte, huwelijk, ziekte of overlijden in de familie.

U kunt zich opgeven als gemeentelid om ook de Lief- en Leedbrief te ontvangen via het adres liefenleedbrief@pg-elst.nl

Wilt u in de mail uw naam, adres en telefoonnummer vermelden?

UIT DE GEMEENTE

Bedankt

- Ik werd verrast door een prachtig boeket bloemen namens onze kerkgemeente. Hiervoor mijn hartelijke dank, ik voel mij gesteund door u om de komende maanden de behandelingen te ondergaan. Dank u wel.

Jaap Haan

- Hartelijk dank voor de felicitaties en het fraaie boeket bloemen die wij namens de Protestantse Gemeente Elst mochten ontvangen bij gelegenheid van ons 55-jarig huwelijk.

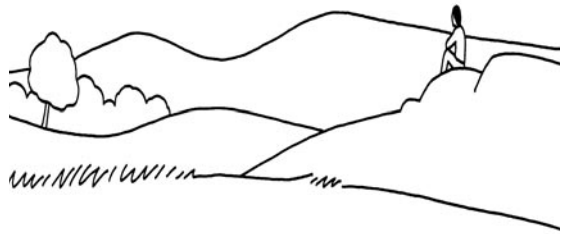
Jan en Marry Brouwer, Elst

- Zaterdag 13 september werd ik verrast met een prachtig boeket bloemen van de kerkelijke gemeente te Elst. Deze bloemen werden mij gegeven als ondersteuning in deze bijzondere tijd. Mijn hartelijke dank hiervoor, het doet mij goed!

J. van der Linden-Groenendijk

In memoriam A.G.C. Kwint

Op 26 augustus is overleden Adrianus Gerardus Cornelis (Ad) Kwint, in de leeftijd van 85 jaar. Ruim een jaar na het overlijden van zijn vrouw Puck. Ad woonde op in Arnhem. Opvallend bij Ad was zijn positieve instelling. Hij wilde altijd graag de zonkant zien. Hij heeft veel genoten van het leven. In zijn werk als leraar werktuigbouw aan een mts in Heerhugowaard. In zijn liefde voor Puck, voor de kinderen en de kleinkinderen. In het dansen. In zijn aandacht voor de mensen om hem heen. In zijn werk voor het kerkmuseum en de rondleidingen die hij met veel verve gaf. In de vakanties met de caravan. In zijn geloof. Ad geloofde in de nabijheid van God die altijd voor hem zorgt, die het leven goed laat zijn als je zelf ook goed bent. Dat geloof heeft een knak gekregen door de dementie van Puck. Dat zij niet meer voor zichzelf kon zorgen, dat hij niet meer voor haar kon zorgen en dat de zorg in het verpleeghuis ook niet alles kon opvangen. Mensonterend vond hij dat. Dat heeft hem veel pijn gedaan. Blij was hij dat hij dat kon uitspreken. Daarna vond hij het genoeg geweest en wisselde hij van onderwerp. 'Ik wil het nu

over andere dingen hebben.' Ook dat tekende hem: niet te veel blijven hangen in de problemen. In de afscheidsdienst op 2 september in de aula van begraafplaats Moscowa hebben de kinderen en kleinkinderen Ad herdacht en zijn muziek laten horen. Hij hield van jazz en spirituals, ook in de kerk. Zelf heb ik gesproken over Psalm 139 over de nabijheid van God én over de boosheid die erin doorklinken. De psalm eindigt dan weer met woorden van bezinning: 'Kijk of ik leef zoals u dat wilt, en leid me op de weg die u wijst.' We wensen de kinderen en kleinkinderen de kracht toe om het verlies te dragen.

Ds. Dick Sniijders

Onze jarigen van 90 jaar en ouder

Op 5 oktober hoopt mevrouw G.A. Hermsen – Koenders, 91 jaar te worden.

Op 17 oktober hoopt de heer S. Hermsen, 93 jaar te worden.

Op 28 oktober hoopt de heer N. Verdoorn, 93 jaar te worden.

Het redactieteam van Onderweg feliciteert hen van harte met deze feestelijke dag. Natuurlijk kunnen gemeenteleden een kaartje sturen. Onze ouderen stellen dat zeer op prijs.

KERKENRAAD

Uitnodiging: 'Werk je mee aan de Grote Kerk?'

Het werk aan de Grote Kerk heeft de achterliggende periode stilgelegd. De noodzaak om onze kerk toekomstbestendig te maken is echter alleen maar toegenomen.

In januari heeft u een brochure ontvangen met daarin het Droombeeld, de in de kerkenraad vastgestelde uitgangspunten en het Programma van Eisen. Vervolgens zijn we tot maart verdergegaan, maar hebben we geen gelegenheid gehad om u hierbij te betrekken. Daarom willen

we u graag informeren over het toekomstbeeld, de ideeën en de concrete uitwerking die we op dit moment hebben. We zijn benieuwd wat u ervan vindt: we willen graag uw reactie horen en met u in gesprek. Daarom organiseren we een aantal bijeenkomsten. We doen dat in kleine groepjes (maximaal 10 - 15 personen). U kunt kiezen voor een fysieke bijeenkomst of voor een digitale bijeenkomst. Ook kunt u nog kiezen of u overdag of 's avonds wilt meedoen. U dient zich wel vooraf aan te melden en reserveren via de website www.pg-elst.nl. Dit dient u tenminste één dag van tevoren te doen. (vol = vol)

U kunt kiezen uit de volgende mogelijkheden:
Donderdag 5 november, 20.00 uur, digitaal
Maandag 9 november, 20.00 uur, digitaal
Woensdag 11 november, 14.00 uur, fysiek
Woensdag 11 november, 20.00 uur fysiek
Donderdag 12 november, 10.00 uur fysiek
Donderdag 12 november, 20.00 uur fysiek
Maandag 16 november, 14.00 uur, fysiek
Maandag 16 november, 20.00 uur, fysiek
Donderdag 19 november, 20.00 uur, digitaal

Als u zich heeft aangemeld krijgt u een aantal stukken toegestuurd, zodat u zich goed kunt voorbereiden. Denk bijvoorbeeld aan de eerder met Onderweg meegestuurde brochure 'Werk aan de Grote Kerk'.

We zien uit naar uw aanmelding en bijdrage!

Namens de kerkenraad, Ate Lindeboom

Gebruiksplan Grote Kerk

Voor de vieringen in de Grote Kerk is er een gebruiksplan. Dit plan wordt elke maand bekeken. Daarbij komen ook de vragen en behoeften vanuit de gemeente aan de orde.

Eén van die vragen betreft de samenzang in de kerk. Over de bijzondere risico's bij het zingen is nog altijd onduidelijkheid. Technisch gezien zou de kerk voldoen aan de voorwaarden om samen te mogen zingen. Maar dan moet iedereen wel op 1,5 meter in zigzagopstelling zitten. Dan wordt het te ingewikkeld om de plaatsen te bepalen, zeker doordat huisgenoten bij elkaar mogen zitten.

Daarom houden we voorlopig het beleid aan dat er geen samenzang zal zijn. Voorzang kan nu met maximaal vier personen vanaf het koor. Het

kinderkoor mag wel gewoon zingen, omdat alle leden jonger dan 13 jaar zijn. Voor kinderen van die leeftijd gelden geen beperkingen.

Als er een koor komt optreden in de kerk, gelden voor de bezoekers dezelfde regels als voor het bijwonen van een kerkdienst. De koorleden zelf moeten in zigzagopstelling op 1,5 meter van elkaar staan.

Jongeren tot en met 18 jaar hoeven geen afstand van elkaar te houden. Als er een activiteit is voor de 12+ groep die begint in de kerk, worden vooraan in de kerk twee banken gereserveerd. De jongeren verlaten dan de kerk via de zijbeuk door de torenhal.

Doopviering zijn mogelijk met maximaal twee dopelingen per dienst. Dit maximum hangt samen met het gebrek aan voldoende ruimte voor de verzorging van de kinderen. En zo is er ook meer plaats per familie. De ouders nemen in het begin van de viering vooraan in de kerk plaats met hun kind(eren). Na de doop verlaten de dopelingen de kerk via de torenhal.

Een bijzonder punt van aandacht is de verwarming. De verwarming in de kerk is een heteluchtinstallatie die de lucht in de kerk laat circuleren. Dit is een ongunstige situatie. Eventueel besmette lucht wordt op die manier opnieuw de kerk in gepompt. Daarom zal de verwarming tijdens de diensten zijn uitgeschakeld. Houd rekening met lage temperaturen door u voldoende warm aan te kleden.

In Tertio zijn alle groepsactiviteiten tot 1 januari 2021 opgeschort, dus ook de kerkelijke activiteiten. Er zullen daar zeker tot die datum geen kerkdiensten gehouden worden.

Als u vragen of opmerkingen heeft, breng deze in bij ondergetekende of bij een van de andere leden van de werkgroep: Ate Lindeboom, Jetty Gaasbeek, Romanie van der Kaa, Henk Kiestra.

Wel vragen wij u om u aan de regels van het gebruiksplan te houden voor een veilige en een duidelijke situatie voor iedereen.
Namens de werkgroep voor het gebruiksplan,
ds. Dick Snijders

KERKRENTMEESTERS

Elke maand wordt bij u 'Onderweg' en één keer per jaar 'Leren & Inspireren', bezorgd. Een blad met informatie en foto's van het reilen en zeilen van de Protestantse Gemeente Elst. Een meditatie van een van onze predikanten, kerkdiensten, collecterooster, een column van de voorzitter, verslagen van commissies, de agenda van Leren & Inspireren, lief en leed vanuit de gemeente, verhalen en het programma van de jeugd en de torenhaan heeft elke maand zijn commentaar klaar.

En tenslotte een overzicht van namen en adressen, zodat we elkaar kunnen bereiken als dat nodig is.

Een fraai uitgevoerd blad waar we trots op mogen zijn. De kerkenraad hecht zeer aan deze schriftelijke vorm van informatie. Zij vraagt daarom een bijdrage van € 17,50 als bijdrage in de kosten. Van harte aanbevolen.

Namens de kerkrentmeesters, Arie Kattouw

Onze financiën en Covid-19

Beste mede-gemeenteleden,

We hebben, samen met de rest van de wereld, een moeilijke tijd achter de rug en we zijn er nog niet. Ik hoop van harte dat het jullie goed gaat en diegene die de gevolgen van dichtbij hebben mee moeten maken wens ik sterkte met de verwerking van de gevolgen.

Dat wij als gemeente elkaar hierin kunnen steunen en vinden als dit nodig is.

Ook wil ik mijn waardering uit spreken voor diegene die, op welke manier ook, zich in hebben kunnen zetten om bij te dragen aan de verzorging van onze diensten, de aandacht voor de ouderen en zieken, het jeugdwerk en ga zo maar door. Dit laat een grote verbondenheid van onze gemeente zien die wij met elkaar ook zo waarderen.

Vanuit mijn rol als penningmeester van onze gemeente wil ik u, naast deze zo belangrijke persoonlijke verbinding en activiteiten, ook bijpraten over hoe wij er als gemeente 'zakelijk' voor staan, want de omstandigheden laten ook daar hun sporen na. Een belangrijk deel van onze inkomsten zijn uw jaarlijkse bijdragen en uw bijdragen in de diverse collecten. Uw jaarlijkse bijdrage lijkt gelukkig gewoon binnen te komen

en mede dankzij de diverse overschrijvingen voor collecten en uw bijdragen via de GiVT app loopt deze bron redelijk door.

Onze andere grote bron van inkomsten zijn de huurinkomsten van ons vastgoed. Hierin zien we momenteel nog wel de nodige achterstanden, met name van ondernemers die door gebrek aan inkomsten de huur niet of niet volledig kunnen voldoen. Dit doet 'pijn' daar we deze inkomsten hard nodig hebben om onze activiteiten als gemeente te kunnen bekostigen.

In overleg met de diverse huurders proberen we tot zo goed mogelijke regelingen te komen om, aan de ene kant, de huurder te kunnen laten overleven en om, aan de andere kant, ons als gemeente niet te veel 'verlies' te laten leiden.

Ondanks deze moeilijke tweestrijd willen we als gemeente zoveel activiteiten als mogelijk door laten gaan om u als gemeente te bieden wat u zoekt of waar u steun en/of plezier aan beleeft in ons gezamenlijke geloof.

Samenvattend zal 2020 financieel geen positief jaar worden, maar dat zal niet alleen voor ons gelden.

Voor 2021 wordt momenteel de begroting weer gemaakt waarbij het uitgangspunt is dat we als gemeente, zoveel als mogelijk, ons gemeente zijn kunnen en willen beleven. Gods zegen en gezondheid.

Roland Eenhoorn,

penningmeester Protestantse Gemeente Elst

DIACONIE

Giften

De diaconie en ZWO ontvangen regelmatig spontane giften op haar rekening; soms voor een specifiek doel, soms heel algemeen. De ene keer gaat het om een anonieme gift, een andere keer staat de naam van de gulle gever wel vermeld. In alle gevallen zijn we erg blij met deze bijdragen. De diaconie draagt zorg dat deze goed besteed worden.

De diaconie wil al deze gevers heel hartelijk bedanken voor hun zeer welkome ondersteuning.

De diaconie

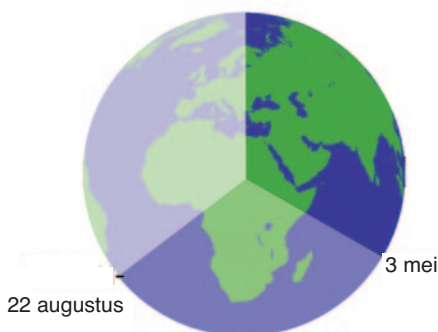
Earth Overshoot Day

Het is u misschien niet opgevallen, maar op 22 augustus was het Earth Overshoot Day; de dag waarop de mens alle natuurlijke grondstoffen die de aarde kan produceren heeft opgebruikt. Alles wat we de rest van het jaar nog gebruiken gaat ten koste van de aarde.

Het internationale Global Footprint Network rekent ieder jaar uit wanneer deze dag plaatsvindt. Ze deelt de wereldwijde bio capaciteit door de ecologische voetafdruk maal het aantal dagen in een jaar. Ligt de uitkomst onder de 1, dan produceert de aarde meer dan we gebruiken; boven de 1 gebruiken we meer dan de aarde aanmaakt. De dag waarop de uitkomst precies 1 is wordt Earth Overshoot Day genoemd. In 1970 werd deze dag voor het eerst bereikt, en wel op 29 december. Sindsdien valt de dag ieder jaar eerder, door bevolkingsgroei en toenemende welvaart. Door Corona valt de dag dit jaar echter drie weken later dan in 2019; een trendbreuk die waarschijnlijk niet doorzet.

Elk jaar dat we meer gebruiken dan de aarde aanmaakt vermindert het herstelvermogen van de ecosystemen, waardoor ook bij gelijkblijvend grondstoffengebruik Earth Overshoot Day volgend jaar eerder valt (de aarde kan gewoon minder produceren, omdat wij de bouwstenen al hebben gebruikt.)

Per land wordt ook een aparte overshoot day berekend. Voor Nederland was deze al op 3 mei!

Wij hebben dus bijna 3 aardes nodig voor onze manier van leven!) Daar zijn we zelf verantwoordelijk voor, dus daar kunnen we zelf ook wat aan doen. Eet bijvoorbeeld minder vlees, reis minder met het vliegtuig, pak vaker de fiets in plaats van de auto, eet meer lokale en seizoensproducten, koop minder (nieuwe) spullen, verbruik minder energie, enzovoort.

Laten we zuinig zijn op de aarde, er is geen 'planet B'.

Bert Wolters, (thema)diaken duurzaamheid

DUURZSAAMheidstip:

Verlaag uw ecologische voetafdruk om Earth Overshoot Day uit te stellen.

Reacties en eigen tips graag naar woltersbw@gmail.com

DIACONIECOLLECTE OKTOBER 2020

Duurzame Landbouw in Kameroen en predikantenopleiding

Klein maar krachtig. Dat typeert de Lutherse Broederkerk van Noord-Kameroen. Het is een kerk die de boerengemeenschap houvast wil bieden, in materieel én in geestelijk opzicht.

De Lutherse Broederkerk heeft 250.000 leden en 1.300 kerken in Noord-Kameroen in een gebied zo groot als Nederland. De kerk is actief betrokken bij het onderwijs en de gezondheidszorg in de regio, bij de verbetering van de landbouwmethoden en microkrediet voor kleine ondernemers.

De kerk traint het kerkelijk kader en produceert Bijbels en liturgisch materiaal in vijftien lokale talen.

Zo is de kerk een plek voor groei, bezinning en gebed geworden voor de boerengemeenschap van Noord-Kameroen.

BESTEMMING UITGANGSCOLLECTEN OKTOBER 2020

4 oktober Moldavië-project Dorcas

Het gaat slecht met de economie van Moldavië: weinig werkgelegenheid en veel armoede. Veel mensen zitten in een uitzichtloze situatie. Daarom is bijna een derde van de bevolking weggetrokken naar een ander land, op zoek naar werk. Vooral jongvolwassen trekken weg en laten hun jonge kinderen achter bij de grootouders of andere familieleden, die ook vaak onder de armoedegrens leven. Geef deze mensen nieuwe hoop! We helpen de gemeenschap om de zorg voor ouderen op zich te nemen, trainen mensen om een hoger inkomen te verdienen in de landbouw en werken aan een stabielere gezinssituatie.

11 oktober Basiscatechese

Wekelijks zijn vrijwilligers van onze kerk actief in het jeugdwerk; crèche, kinderkerk, basiscatechese en The Meeting. Jeugd en jongeren ontmoeten elkaar op een open en ontspannen manier en zijn samen bezig met geloof en zingeving. We collecteren vandaag voor de basiscatechese, voor kinderen die in groep 7 en 8 van de basisschool zitten.

In de basiscatechese leren de kinderen:

- hoe de Bijbel in elkaar zit.
- de verhalen in de bijbel en hoe ze betekenis krijgen in het leven.
- wat een kerk is.
- wat er in de kerk gedaan wordt.
- wie daarbij betrokken zijn.
- waarom bepaalde dingen gezegd worden

De basiscatechese wordt gegeven in de periode van september tot aan Pasen, met uitzondering van de maand december en de schoolvakanties.

Knooppunt
Mantelzorg Overbetuwe

Voor al uw vragen over
vrijwillige thuishulp en mantelzorg
Telefonisch spreekuur:
maandag t/m vrijdag 9.00-11.00 uur.

TEL. 0481 - 350050

E-mail: info@mantelzorgoverbetuwe.nl

18 oktober, een relevante kerk voor de samenleving in Pakistan

In het islamitische land Pakistan is ongeveer anderhalf procent van de bevolking christen (3 miljoen gelovigen). De grootste protestantse kerk is Church of Pakistan. Door vredesprojecten en diaconale ondersteuning laat de kerk zien dat zij relevant is en dat de kerk en christenen onderdeel zijn van hun land.

Veel christenen in Pakistan wonen op het platteland, zijn vaak laag opgeleid en behoren tot de armste bevolkingsgroep. Vaak hebben christenen te maken met discriminatie en aanslagen. De Kerk van Pakistan wil duidelijk zichtbaar zijn en wil bijdragen aan de samenleving, door de opleiding van predikanten en jeugdwerkers, onderwijs aan kinderen met een verstandelijke handicap en projecten voor het verbeteren van interreligieuze verhoudingen.

25 oktober, Schuldhulpmaatje

SchuldHulpMaatje is een initiatief van de kerken in Nederland.

Schulden los je alleen op door structurele hulp, waarbij mensen leren zelf regie te nemen over hun financiële situatie. Geïnspireerd door het evangelie bieden wij als samenwerkende kerken financiële hulp aan het toenemend aantal mensen met schulden. Vrijwilligers bieden hulp aan mensen die te maken hebben met (dreigende) schulden. Zonder oordelen en snel. Om een vicieuze cirkel van schulden te voorkomen, richten zij zich voor de langere termijn ook op zelfredzaamheid en bewust financieel gedrag. En je mag bij een maatje altijd opnieuw aankloppen voor advies of hulp bij je financiën.

Collectebonnen

Kerkgangers die gebruik willen maken van collectebonnen kunnen deze in de volgende coupures bestellen: Kaarten met 20 bonnen van € 0,50 (€ 10,-) of € 0,75 (€ 15,-) of € 1,- (€ 20,-) of € 2,- (€ 40,-) door storting op bankrekeningnummer NL71 RABO 0373719019 ten name van Collectebonnen Protestantse Gemeente Elst, onder vermelding van adres, aantal en soort. Uw bestelling wordt zo spoedig mogelijk bij u thuisbezorgd. Voor nadere informatie A.M. Brandt, tel. 376384 (na 19.00 uur).

COLUMN

Speciale spulletjes

Heel soms heb je dat wel eens, dat je een kort televisiemoment niet meer uit je hoofd krijgt. Zo zette ik onlangs de TV aan voor het Achtuurjournaal en belandde ik in het slotitem van de Vooravond, het nieuwe praatprogramma op NPO 1. Te gast was Herman van Veen, inmiddels 75 jaar oud. Hij had een koffertje bij zich met 'spulletjes' van zijn vader: zijn portefeuille, paspoort, onderscheidingen, aandenkens uit zijn verzetstijd. Hij vertelde dat hij bij het snuffelen in het koffertje in zijn eigen handen de handen van zijn vader terugzag en sprak met het diepste ontzag over de toewijding van zijn vader aan werk en gezin. Zelfs de altijd druk interrumperende presentatoren zaten ademloos naar hem te luisteren; het had niet veel gescheeld of het Journaal zou zo maar een halfuur laten zijn begonnen. Na afloop bleef ik achter met deze tweestrijd: hoe kan zo iets alledaags toch zo'n diepe indruk op mij hebben gemaakt?

Ik weet niet hoe oud de vader van Herman van Veen geworden is, maar het feit dat zijn 75 jaar oude zoon zo liefdevol over hem spreekt, is veelzeggend. Maar voor mij, eerlijk gezegd, vooral schrijnend. Mijn vader had handen waarnaar ik met bewondering keek: slank, met soepele vingers, waarmee hij al improviserend het orgelklavier bespeelde en die garant stonden voor het mooiste handschrift dat ik ooit heb gezien. Een schril contrast met mijn stroeve stompjes. Mijn vader overleed een kleine 30 jaar geleden, op 58-jarige leeftijd; inmiddels ben ik hem in levensjaren dus ruimschoots voorbij. Natuurlijk heb ik ook een paar spulletjes van mijn vader, maar die blijven beperkt tot een aantal muziekboeken en paar kille brieven. Mijn vader was een getalenteerd spreker. Dat talent bracht hem op de kansel van kerkgemeenschappen die lekenpredikers toelieten. Soms moest ik mee, en dan zag ik hoe de kerkgangers met hem wegliepen en hoe hij daarvan genoot. Maar ik wist dat de vlag de lading niet dekte, dat hij zelf de grootste moeite had om – zacht uitgedrukt – zijn eigen schriftuitleg in praktijk te brengen. En nog veel erger: niet toeliet dat iemand hem daarop

aansprak, ook zijn oudste zoon niet. En zo kwam het dat hij zijn gezin en gezondheid verwaarloosde, scheidde van mijn moeder en in een neerwaartse spiraal belandde, met vervreemding van iedereen die hem ooit vertrouwd was en een vroege dood als gevolg. En dit dacht ik dus toen ik Herman van Veen hoorde praten over zijn vader: wat zou ik dat dolgraag ook hebben gedaan.

En wat zou ik dat graag nog steeds doen. Want als hij nog zou leven, dan was hij 'pas' 86 geweest. Dan zou hij onze kinderen hebben gekend, dan zouden we misschien nog jarenlang samen voetballen hebben gekeken en ons geliefde Spanje hebben bezocht. Misschien kwam het verhaal van Herman van Veen ook wel zo hard binnen omdat mijn moeder inmiddels wél oud is. Zo oud, dat we haar stukje bij beetje dreigen te verliezen. Hoewel cognitieve achteruitgang helaas met ouderdom verbonden is, is ook dat verdrietig om te zien. Heel anders dan 30 jaar geleden, maar ook nu weer ervaar ik machteloosheid. Ik ben geen psycholoog, maar het kan zo maar zijn dat het lijden van mijn moeder ook het lijden van mijn vader weer in de schijnwerpers plaatst.

Rest natuurlijk de vraag waarom ik dit persoonlijke verhaal zou willen delen met de lezers van *Onderweg*, waarvan de meesten mij niet of een beetje kennen. Misschien omdat we allemaal een bijzonder verhaal hebben, dat ons bewust of onbewust mede heeft gevormd tot wie we zijn en waarmee we moeten leven. En verhalen delen is het leven delen.

Uit de vele verhalen die ik in dit verband nog meer zou kunnen vertellen, toch nog deze. In alle fasen van mijn jonge leven verschenen er mensen op mijn pad die uitblonden in mildheid en oprechtheid. Een ervan was onze dominee, een warrig persoon en een abominabel spreker, maar dankzij hem schrijf ik 40 jaar later columns in het krantje van 'mijn' kerk.

Peter de Leeuwerk

JEUGD

CRÈCHE

Uw kinderen (0-4 jaar) zijn van harte welkom bij de crèche in De Ruimte. U kunt uw kind voor de dienst (tussen 9.45-10.00 uur) brengen en na de dienst weer ophalen. Zie de data hieronder genoemd.

KINDERKERK

We zijn weer begonnen!

Op zondag 30 augustus zijn we eindelijk, na een half jaar (!), weer begonnen met de kinderkerk! Wat was het fijn om elkaar weer te zien. Sommigen hadden elkaar in de afgelopen tijd wel gezien op school of thuis, maar een aantal ook niet.

In de kerk vertelde dominee Jeroen over dat God je altijd beschermt, waar je ook bent en wat je ook doet. In de kinderkerk hebben we het verhaal gelezen van een jongen die ziek was, maar niemand kon hem beter maken. Gelukkig kon Jezus dit wel! We hebben het gehad over wie wij wel eens helpen en hoe je elkaar kan vertrouwen. Daarna hebben we samen spelletjes gedaan om elkaar wat beter te leren kennen. Ook hebben we spelletjes gedaan waarbij je elkaar moest vertrouwen. We werden in koppeltjes gedeeld en eentje moest zijn ogen dicht doen en zich door de ruimte laten leiden door de ander. Dan moet je elkaar wel 'blind vertrouwen'! Wat deden ze het goed, want ook al was het soms een beetje spannend om met je ogen dicht rond te moeten lopen, we vertrouwden elkaar volledig dat het goed zou gaan.

De komende tijd zal er kinderkerk zijn op de volgende momenten: Op 18 oktober, 22 november en 20 december. De kinderen beginnen dan zoals gewoonlijk in de kerk en gaan na het verhaal van de dominee mee naar de Ruimte. Als de kerkdienst is afgelopen, nemen we de kinderen mee naar de blauwe buitendeur bij de Meeting en kunt u als ouders uw kind hier ophalen, zodat u als ouders niet de Ruimte in hoeft. Er zijn ook gezinsdiensten gepand op 1 november (overstapviering), 13 december (adventsdienst).

Tijdens deze diensten blijven de kinderen (vooralsnog) in de kerk om samen de viering mee te maken.

Kinderen voor de kinderkerk moeten aangemeld worden voor de kerk én voor de kinderkerk. Dit kan via de link op de website van de kerk, en dan wijst het zich vanzelf. Kinderen voor de crèche mogen ook op deze site worden aangemeld voor de crèche.

We hopen dat we elkaar weer vaker zullen zien de komende tijd. We gaan ervan uit dat we de komende tijd elkaar op deze manier weer kunnen ontmoeten. Mocht het door ontwikkelingen anders worden, dan zullen we dit onder andere communiceren in de Onderweg, op de website en de app. Voor vragen, mail gerust met de kinderkerk: kinderkerk@jeugdwerkpgelst.nl. Er is ook een appgroep voor de ouders van kinderen in de basisschoolleeftijd. Wilt u in deze appgroep? Mail dan uw naam en telefoonnummer naar hetzelfde mailadres en dan wordt u toegevoegd.

Namens de kinderkerk, Frederiek Hiemstra

Data kinderkerk (crèche geopend):

18 oktober
22 november
20 december

Data gezinsdiensten (crèche geopend):

01 november, Overstapdienst
13 december, Adventsdienst

Basiscatechese gestart

De basiscatechese is inmiddels gestart. Maar je kunt er nog bij. Als je als kind gedoopt bent, ben je lid van de kerk. Je hebt daar het meeste profijt van als je ook weet wat er in de kerk gebeurt en waar het over gaat. Dat leer je in de kinderkerk. En zeker ook in de basiscatechese.

Alle kinderen in de groepen 7 en 8 van de basisschool zijn van harte welkom, ook als ze geen lid zijn van de Protestantse gemeente Elst. Dus als er vriendjes en vriendinnetjes mee willen komen, dan zijn ook die welkom. Het is elke maandag om 18.45-19.30 uur. Loes Pieper en Hester Liebeton hebben de leiding. Een kwartier ervoor en een kwartier erna is er gelegenheid om met elkaar te spelen in de speelzaal van The Meeting.

Namens de leiding, ds. Dick Snijders

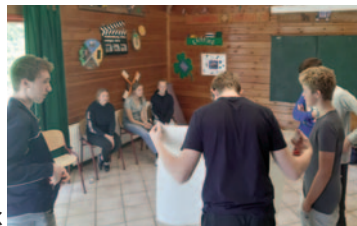
The Meeting is dé plek voor jongeren vanaf 12 jaar. Het is een plek om elkaar te ontmoeten op een ontspannen manier, maar ook om goede gesprekken te voeren en met zingeving bezig te zijn. In The Meeting is iedereen welkom, het is er altijd gezellig en je mag zijn wie je bent! Wil jij je aanmelden bij The Meeting? Vraag het inschrijfformulier op via jjw@jeugdwerkelst.nl

Verslag van The Meeting

Ja! Wij zijn weer gestart na de zomervakantie. Met een iets aangepast programma gaan we het nieuwe seizoen in. Dit jaar gestart met een zeilkamp waar het woordje zeil vanaf is gevallen. Dit keer niet met de bus naar Friesland, maar op de fiets op weg naar Doornenburg. Zo konden we alles beter Corona proof organiseren. Zaterdag 12 september om 9.00 uur verzamelden de tieners zich bij De Ruimte. Ouders konden afscheid nemen bij de 'kiss and ride'. Met ruim 30 man gingen we onderweg naar ZandZieBar. Daar op een eiland starten we het spel Moon Trees. De 'nieuwe' tieners werden gemixt met de 'oude' tieners. Zo leren ze elkaar kennen. Het was een interactief spel wat lijkt op het bordspel Kolonisten van Catan. De tieners renden het eiland rond. Het was erg leuk. 's Middags stond er dan toch nog iets gepland op het water. Dit keer zonder zeilen maar met peddels. We gingen kanoën. De route voer onder de A15 en de Betuweroute door. Het waren nauwe spannende

tunnels. Niet iedereen bleef droog, met peddels kun je een boel water spetteren. Na de middag-activiteit gingen we onderweg naar onze slaappleaks. 's Avonds stond er verstopperij andersom in het donker op het programma en daarna samen om het kampvuur. Het bleef nog tot laat in de nacht erg gezellig. 's Ochtends stond er een serieus gedeelte op het programma de 12+. Het thema was survival. Actieve onderdelen werden afgewisseld met goede gesprekken. Hoe overleef jij eigenlijk in het leven en ben jij wel eens onzeker?

Hoe ziet eigenlijk de ideale man of vrouw eruit en word jij daar onzeker van? Uiteindelijk

kregen ze een spiegelletje mee. Schrijf daar eens op waar jij trots op bent.

Heb jij een talent of uiterlijke kenmerk waar je trots op bent? Kijk daar eens naar als jij je onzeker voelt. God heeft je mooi gemaakt!

Op 3 oktober is de kampreünie. Dan worden alle foto's vertoond en kunnen we nog even nagenieten. Ook de Meetkring is weer gestart. Net zoals vorig jaar op woensdagavond van 19.00 tot 20.15 uur. We wisselen inloopavonden met spelletjes af met serieuze avonden. Dit jaar gaan we het hebben over 'Tieners met een mes op zak' en 'Sexting'. Eens in de maand is er op zondag weer een 12+ gepland. Normaal gesproken de vierde zondag van de maand.

Dit kan afwijken! Kijk op de site van Protestantse Gemeente Elst. Hier wordt ook het jeugdwerk actueel opbijgehouden.

Met vriendelijke groet en Gods zegen,

Frans Brandenburg

Voor het meest actuele programma, en het programma voor de komende maanden kun je kijken op de website www.pg-elst.nl/jeugd

CONTACTPERSONEN VOOR THE MEETING:

Frans Brandenburg Jeugd- en Jongerenwerker
jjw@jeugdwerkst.nl
Eva Buurman voorzitter Meetingcommissie
Internet: www.jeugdwerkpgelst.nl

DIVERSEN

Vrijdag 9 oktober: jazz op het orgel

Jazz op het orgel? Het Orgel Trio (HOT) bewijst dat het kan en laat de indrukwekkende geluidsfabriek bulderen, schuren en zinderen met een programma waarin herkenning en avontuur hand in hand gaan. Ze duiken enthousiast en tegelijk onorthodox op de muziek van onder andere jazzgrootmeesters Charlie 'Bird' Parker en Duke Ellington. Orgelpedaaltonen vullen de hele kerk, een weemoedig echoënde altklarinet uit de verte en het sonore geluid van een bassnaar direct naast je stoel....HOT bespeelt met haar repertoire voortdurend de ruimte. De weldadige galm van de kerk wordt optimaal benut voor gedragen stukken die langzaam naar grote hoogten opklimmen. De instrumentalisten bewegen zelf ook, op zo'n manier dat het lijkt of de ruimte zelf in beweging komt. Ritmische stukken leiden tot klankwater-vallen en zorgen voor een prachtig contrast. Drie ras improvisatoren laten horen dat elk muzikaal moment op iedere plek weer een andere glans krijgt. En een kerk is hiervoor natuurlijk de plek bij uitstek! HOT, dat bestaat uit de bekende Nijmeegse organist Berry van Berkum, klarinettist Steven Kamperman en contrabassist Dion Nijland, concerteerde al in vele grote stadskerken en op verschillende festivals in binnen- en buitenland (onder andere Toulouse, Haarlem). Het wordt een ongekend muzikaal feestje. Let goed op de datum, gewijzigd ten gevolge van Corona: vrijdag 9 oktober om 20.00 uur. Uiteraard in de Grote Kerk. Reserveren via www.pg-elst.nl of via orgelstichtingelst@gmail.com. In dat geval bent u verzekerd van een plaats. De toegang is vrij, maar na afloop vragen we u wel om een gift.

De volgende concerten van de Orgelstichting vinden plaats op zondag 1 november (om 15.00 en 19.00 uur) – het wereldberoemde Requiem van Gabriel Fauré, door het Oost-Nederlands kamerkoor onder leiding van Rob Vermeulen met medewerking van Dick Luijmes op het orgel – en natuurlijk ook op Tweede Kerstdag. Meer informatie volgt later.

Namens Orgelstichting Elst, Peter de Leeuw

Openingstijden Tempel|Kerkmuseum Elst

Het Tempel|Kerk Museum is elke eerste zaterdag van de maand geopend van 13.30 – 16.30 uur.

Om 14.30 uur is er een rondleiding (kosten € 3,- per persoon).

Andere afspraken via de koster.

Het Tempel | Kerk Museum Elst is weer open!

Nadat we in verband met de coronamaatregelen een aantal maanden gesloten zijn geweest voor publiek, is het museum weer open! We vinden het fijn om weer bezoekers te kunnen ontvangen en hen mee te nemen in de bijzondere geschiedenis van de Grote Kerk.

Voor een bezoek aan het unieke erfgoed in en onder de kerk bent u van harte welkom op elke 1e zaterdag van de maand tussen 13.30 en 16.30 uur. Of u kunt voor andere dagen (met uitzondering van zon- en feestdagen) een rondleiding aanvragen bij mevrouw Gaasbeek (koster@pg-elst.nl)

In verband met het heersende coronavirus is het maximumaantal deelnemers aan een rondleiding beperkt en gelden voor bezoekers een aantal richtlijnen. Ook blijft de crypte dicht in verband met het gebrek aan ventilatie.

Aan bijzondere evenementen tot 1 januari 2021, zoals de Open Monumentendagen, doen we niet mee, niet met een fysieke openstelling en ook niet in de vorm van een onlineactiviteit.

Bezoekersinformatie en bezoekersrichtlijnen zijn in de kerk en op de website na te lezen. www.tempelkerkmuseum.nl

De museumcommissie

ADRESSEN

PROTESTANTSE GEMEENTE ELST

Informatie over de kerkelijke organisatie is te vinden op www.pg-elst.nl

De Protestantse Gemeente Elst heeft geen wijk-indeling. U mag zelf een keuze maken op welke van de beide predikanten u een beroep wilt doen.

PREDIKANTEN

Ds. Jeroen Jeroense
Ram 30, 6662 CM Elst
tel. 06-50237946
jeroen-jeroense@pg-elst.nl

Ds. Dick Snijders
Brahmsstraat 61, 6661 BD Elst
tel. 06-19920341
dick-snijders@pg-elst.nl

KOSTER

Jetty Gaasbeek-Jongsmā
Schravenweijde 61, 6662 EC Elst
tel. 06-20902721, bellen: ma-vr 9-10 uur
koster@pg-elst.nl

ORGANISTEN

Jaap Jansma, tel. 06-20772726
j.jansma65@upcmail.nl
Dirk Luijmes, tel. 024-3792558
dirkluijmes@hotmail.com
IJsbrand ter Haar, tel. 026-4465287
ijaterhaar@hotmail.com

DE RUIMTE

St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst
tel. 371357

Facilitair coördinator

John Patrick van der Kaa, tel. 06-22892782
deruimte@pg-elst.nl

Kerkelijk bureau en ledenadministratie

Finy Verhoeff-Bosman, tel. 371357
info@pg-elst.nl
Het kerkelijk bureau is open van
dinsdag-vrijdag van 9.00-12.00 uur.
St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst

Archief

Ankie Vels-Nanere
archieff@pg-elst.nl

KERKENRAAD

Voorzitter: Peter de Leeuw, tel. 351107
pdeleeuw@gmail.com
Scriba: Wilmy Verschoor, tel. 371780
kerkenraad@pg-elst.nl

COLLEGE VAN KERKRENTMEESTERS

Voorzitter: Ate Lindeboom, tel. 376978
Secretaris: Daniëlle Verhoeven
Penn.meester: Roland Eenhoorn
Algemene bankrekening NL 16 RABO 0373718942
Bankrekening bijdragen NL 82 RABO 0373718918
kerkrentmeesters@pg-elst.nl

COLLEGE VAN DIAKENEN

Voorzitter: Berthe de Jong, tel. 840679
Secretaris: Anneke van Nes
Penn.meester: Gert Jan Geertjes, tel. 375336
NL 95 RABO 0373737017, diaconie@pg-elst.nl

COLLEGE VAN PREDIKANTEN EN OUDERLINGEN

Voorzitter: Jan Luiten, tel. 0481-464751
Secretaris: Leo van Strien, cpo@pg-elst.nl

PROTESTANTSE VRIJWILLIGERS DIENST

Contact: Corrie Brüning-Kuyvenhoven
tel. 06-53365094, cbruning@upcmail.nl

JEUGDWERK

Op www.jeugdwerkpgelst.nl vind je meer info.

Jeugdraad

Contact: Mathilde Vos-Elsinga, tel. 0628914998
jeugdraad@jeugdwerkpgelst.nl

Jeugd-en Jongerenwerker

Frans Brandenburg, tel. 06-12672143
jjw@jeugdwerkpgelst.nl

Vertrouwenspersonen jeugd

Leny Janssen, tel. 06-23633768
Lenyjanssensvisser@gmail.com
Frank den Daas: tel. 06-51233592
frank.dendaas@wxs.nl

Crèche (0-4 jaar)

Contact: Gerdien van Prooijen, tel. 06-27275188
creche@jeugdwerkpgelst.nl

Kinderkerk (4-12 jaar)

Contact: Frederiek Hiemstra
kinderkerk@jeugdwerkpgelst.nl

The Meeting (12 jaar en ouder)

Contact: Eva Buurman,
meeting@jeugdwerkpgelst.nl

ZWO GROEP

Contact: Carla Otter, carla@villalutra.nl

VERVOER NAAR DE KERK

Contact: Gerry Vrijenhoef,
tel. 06-49057140, gvrijenhoef@gmail.com

KERKTELEFOON

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

WERK GROEP KERKELIJKE GOEDEREN

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

BLOEMENGROET

Jetty Gaasbeek, tel. 377061, jewi@planet.nl
Reiny van Nistelrooij, tel. 374237
rvannistelrooij@hotmail.com

BLOEMENGROEP

Contact: Femke Smelt, tel. 375610
femkesmelt@gmail.com

KINDERKOOR WHAT'S UP

Contact: Maarten Biesheuvel
maarten.biesheuvel@wetsus.nl

PROJECTKOOR G-NOOT

Contact: IJsbrand ter Haar
tel. 06-48406536, ijaterhaar@hotmail.com

ORGELSTICHTING ELST

Contact: Peter de Leeuw, tel. 351107

TEMPEL | KERK MUSEUM ELST

Contact: Karin Besjes-de Bock
kerkmuseum@pg-elst.nl

VEILIGHEID IN DE KERK

Contact: Meldpunt SMPR, tel. 030-3038590
info@smpr.nl
www.eenveiligekerkerk.nl

COLOFON

Onderweg is het informatiebulletin van de Protestantse Gemeente Elst en informeert gemeentelieden over zaken in en rond het kerkenwerk.

Onderweg verschijnt maandelijks. In de maanden juli/augustus en december/januari worden de nummers gecombineerd.

Oplage 1000 stuks

Druk Drukkerij Herberts, Elst

Inzenden kopij

Verzend kopij per e-mail naar:
onderweg@pg-elst.nl

Vraag indien gewenst een leesbevestiging.

De redactie behoudt zich het recht voor om stukken in te korten of uit te stellen van plaatsing.

Voor informatie kunt u bellen met Dirkje Lindeboom, tel. 376978.

Doorgeven van wijzigingen in het bezorgen van de Onderweg graag melden aan kerkelijk bureau.

Deadline

De deadline voor kopij van het novembernummer is: **zondag 18 oktober** vóór 18.00 uur.
(onderweg@pg-elst.nl)

Aantal woorden:

De redactie streeft naar een maximale artikel-lengte van één pagina (exclusief beelden)

Kwart kolom: 90 – 100 woorden

Halve kolom: 180 - 200 woorden

Hele kolom: 370 - 400 woorden

Hele pagina: 750 – 800 woorden

Beelden bij uw kopij worden zeer op prijs gesteld. Wilt u foto's in een aparte mail sturen, dat komt de beeldkwaliteit ten goede. Grootte minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB. Stuur ze met ondertitel naar onderweg@pg-elst.nl Grootte minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB.

Redactie

Het redactieteam bestaat uit:

Ina Schoenmaker, samenstelling en lay-out (06-20670164)

Dirkje Lindeboom, samenstelling, lay-out en tekstredactie (376978)

Kees van Nes, algemene zaken